

ÇAĞDAŞ TÜRKİYE TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

CİLT: XII

SAYI: 25

YIL: 2012/Güz

EDİTÖRDEN

Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi'nin, tarihe ilişkin değişik konuları ele alan 12 ayrı makalesinin yer aldığı 25. sayısını araştırmacıların, bilim dünyasının ilgi ve beğenisine sunuyoruz. Uzun bir sürenin ardından, geçen sayı ile birlikte normal periyodunu yakalayan dergimiz, bundan sonraki süreçte, Bahar ve Güz olmak üzere yılda iki defa yayınlanmaya devam edecektir.

Bu yıl Balkan Savaşları'nın 100. Yıl dönümüne yönelik ülke genelinde pek çok etkinlik gerçekleştirildi. Bu sayımızda; Dr. Hüsni Özlü tarafından kaleme alınan ve Balkan Savaşlarının tarihimize bıraktığı en acı kesitlerden biri olan Ege Adalarının kaybediliş sürecine değinen bir yazıya yer veriyoruz. Yeni bilgi ve belgelerle, bu büyük olayın boyutlarını daha net görmemizi sağlayacak olan araştırmanın, Balkan Savaşları nedeniyle yapılan çalışmalara bir katkı olacağını düşünüyoruz. Dergimizde yer alan bir başka yazı ise; Antalya ilinde çıkan "*Anadolu Gazetesi*" dir. Bilindiği gibi, Milli Mücadele'de kamuoyu oluşturmanın en önemli araçlarından biri basındı. Ülkenin pek çok yerinde yerel ölçekli gazeteler yayımlanıyordu. Halkın, Milli Mücadele'nin amacını anlaması için büyük rol oynayan Anadolu basını arasında, Anadolu Gazetesinin Antalya örneğinde yerine getirdiği görev, Yrd. Doç. Dr. Muhammet Güçlü tarafından kaleme alındı.

Osmanlı Devleti tarih sahnesinden çekilirken ve ondan kalan son topraklarda yeni bir Türk Devleti inşa edilirken, nüfus da büyük değişimlere uğramıştı. Yeni devlet, bir yandan nüfusu arttırmaya dönük önlemler alırken, öte yandan nüfus sayısını ve özelliklerini belirlemek yönünde de çalışmalar yapmaktaydı. Yrd. Doç. Dr. Fatih Tuğluoğlu'nun yazısı, Cumhuriyet'in ilk yıllarında yapılan ve devletin üzerinde titizlikle eğildiği nüfus sayımlarını ele alarak; 1935 Nüfus sayımı örneğinden hareketle, çeşitli tespitlere yer veriyor. Dergimizin bu sayıdaki dikkat çekici makalelerinden bir diğeri de Dr. Ahmet Asker tarafından kaleme alınan "*Nazi Irk Tasnifinde Türkler Ve Ortadoğu Halkları*"

başlığını taşımaktadır. Bu çalışmada Nazi Almanya'sında yürürlüğe giren yasalar çerçevesinde Türkiye ve Türkler üzerine dönemin ırkçı atmosferi içinde yapılan karşılıklı değerlendirilmelere yer verilmiştir.

II. Dünya Savaşı sonrasında müttefiklerin galip gelmesiyle birlikte Türkiye'de de bu hava etkili olmuş ve iç siyasette önemli değişimler meydana gelmiştir. Bu sürecin şüphesiz en önemli sonucu Türkiye'nin yeniden çok partili siyasal yaşama dönmesidir. İşte bu süreçte 1946 yılı ile birlikte yaşanan değişim ve bu duruma ayak uydurmaya çalışan Cumhuriyet Halk Partisi içindeki gelişmeler, "*İktidarını Sürdürmek İsteyen Bir Partinin Kimlik Arayışı: Cumhuriyet Halk Partisi'nin 1947 Olağan Kurultayı*" başlıklı makalede ele alınmıştır. Makalenin yazarı; artık dergimizin sürekli yazarlarından biri diyebileceğimiz, Doç. Dr. Hakan Uzun. Dergimizde çok partili hayata geçiş sürecine ilişkin başka bir yazıda, gazeteci ve siyasi kimliği ile sürecin bizzat içinde yer alan Necmettin Sadak'ın, bu geçiş dönemine ve Demokrat Parti iktidarının ilk yıllarına ilişkin görüşlerine yer veriyoruz. Bu makalenin yazarı Dr. Ayşegül Şentürk.

25. sayımızda Demokrat Parti döneminde meydana gelmiş olan kimi olaylar ve siyasi gelişmeleri değerlendiren yazılar da yer almaktadır. Bu atmosferin etkisi ve onu izleyen süreçte önemli dönemeçler biçiminde ortaya çıkan iki yazıdan birisi Yrd. Doç. Dr. Müslime Güneş tarafından kaleme alınmış olan "*Adnan Menderes ve Halkevleri*" dir. Demokrat Parti döneminin dış politikada en önemli sorunu haline gelen Kıbrıs ve bu süreci değerlendiren "*Kıbrıs Sorunu Bağlamında Türkiye'de 6/7 Eylül 1955 Olaylarına Kesitsel Bir Bakış*" adlı yazı ise sürekli yazarlarımızdan Doç. Dr. Ulvi Keser tarafından kaleme alındı. Demokrat Parti dönemindeki bir olayı değerlendiren son makalemiz ise Yrd. Doç. Dr. Ahmet Mehmet Efendioğlu ve Necip Gürel tarafından kaleme alınan; "*İzmir Suikastı Mahkûmları İçin 1956 Yılında Yapılan Bir İade-i İtibar Girişimi*" adını taşıyor. Böylece, birbirini izleyen dört ayrı yazıda; sadece bir siyasal dönemin kendine özgü kesitleri öne çıkmıyor; aynı zamanda bu sürecin perde arkasında kalmış olayları da aralanıyor.

Bu sayımızda Taner Bulut tarafından hazırlanan ve İngiltere'nin Doğu siyasetini irdeleyen J. Holland Rose'un "*Great Britain and The Eastern Question*" adlı yazısının çevirisine de yer verdik.

İki de tanıtım yazımız var: Bunlardan ilki Dr. Bülent Durgun tarafından kaleme alınan "*Erken Cumhuriyet Dönemi İzmir Ekonomisi (1923-1938)*"; bir diğeri ise Jack Goody'in "*Tarih Hırsızlığı*" isimli kitapları üzerine yapılmış. İlk kitabın bir özelliği var ki oda, Enstitümüzde yapılan bir doktora tezinin kitap olarak yayınlanmış halidir. Söz konusu kitap aynı zamanda İzmir'in, Cumhuriyet'in ilk yıllarına ilişkin pek çok verisini de ortaya koymaktadır. Bu önemli çalışma Dr. Fevzi Çakmak tarafından tanıtıldı. İkinci çeviri kitabın tanıtımını ise Hasan Gürkan yaptı.

Dergimizin ilk 10 sayısının indeksi; Yrd. Doç. Dr. Mehmet Emin Elmacı tarafından yapılmış ve dergimizin 11. sayısında yayınlanmıştı. Dergimizin elinizde bulunan bu 25. sayısını, onun sonraki yıllarda sürecektir yaşamı içinde önemli bir dönemeç sayıyoruz. Bu sebeple tekrar Yrd. Doç. Dr. Mehmet Emin Elmacı, 25 sayının toplu indeksini oluşturarak dergimizin geçmişten bu güne uzanan birikimini bu çalışmada ortaya koydu. Böylece dergimizden yararlanmak isteyen okuyucu ve araştırmacıların önüne önemli bir başvuru kaynağı koymuş bulunuyoruz.

Derginin yayınlanmasında çok kişinin emeği var: Yazarlarından, hakemlerine; düzeltme çalışmalarını yapanlardan basımına dek; pek çok kişinin emeğinin harmanı ile dergimiz yayımlanabiliyor. Emek sahiplerinin hepsine şükranlarımızı sunuyoruz.

Bu nedenle derginin editörleri olarak; enstitümüz adına bütün emeği geçenlere teşekkürü bir borç biliyoruz.

Yeni sayımızda görüşmek üzere...

Yrd. Doç. Dr. Alev GÖZCÜ

Dr. Fevzi ÇAKMAK

JOURNAL OF MODERN TURKISH HISTORY STUDIES

VOLUME: XII

ISSUE: 25

YEAR: 2012/Güz

EDITOR'S NOTE

We offer Journal of Modern Turkish History Studies' 25th Volume, which includes 12 separate articles dealing with various themes relating to history, to the interest and appreciation of the world of science and researchers. After a long period, the Journal has captured its normal period with the last volume; the next period, twice a year, in Spring and Fall it will continue to run.

This year, many activities were carried out for the 100th Anniversary of the Balkan Wars throughout the country. In this volume, we give a place to an article penned by Dr. Hüsnü Özlü which refers to the process the lost of the Aegean Islands one of the most painful section of the Balkan Wars. With new information and documents we think that the research providing a clearer insight to see the size of this big event will be a contribution to the studies of the Balkan Wars. In another article in our journal is "*Anadolu Gazetesi*" published in Antalya. As you know, one of the most important instruments of creating public opinion in the National Struggle was the press. The local scale newspapers were published in many parts of the country. Among the Anatolian Press playing a major role in order to understand the purpose of the National Struggle by the public, Anatolian Newspaper's duty fulfilled in the case of Antalya was written by Asst. Prof. Dr. Muhammet Güçlü.

While the Ottoman State was withdrawing from the stage of history and in its last remaining territories a new Turkish State was being established, the population had been undergone many changes. The new state was taking measures to increase the population; on the other hand, it was making studies to determine the characteristics and the count of the population. Through the example of the Census 1935, Asst. Prof. Dr. Fatih Tuğluoğlu's script is located in the various determinations by taking on the carefully tilted censuses realized in the early years of the Republic. In this volume of our journal, one of the remarkable articles is the "*Turks and people of middle East in Nazis' racial Classification*" written

by Dr. Ahmet Asker. Within the framework of the laws which came into force in Nazi Germany, the reciprocal determinations made in the racial atmosphere of this period against Turkey and the Turks are given place in this study.

After Second World War, the victorious of Allies Powers affected Turkey and many changes in its domestic policies have occurred. The most important result of this process is undoubtedly the re-turning of Turkey to the multi-party political life. In this process by the year 1946, changes and progresses in the Republican People's Party trying to keep up with this situation is under the debate in the article of "*Quest For Identity Of A Party In Power: The Ordinary Congress Of Republican People's Party Of 1947*". Author of the article, we can call him as one of the regular contributors of our journal, is Assoc. Prof. Dr. Hakan Uzun. In another article concerning transition to multi-party system in our journal, we give a place to opinions of Necmettin Sadak about first years of Democrat Party and this transition period who took place in this process personally with his journalist and political identity. The author of this article is Dr. Ayşegül Şentürk.

Some events that occurred in the period of the Democratic Party and the writings evaluating the political developments take place in 25th volume. By this atmosphere's effect, one of the two articles emerging as the form of important turning points in the next process is "*Adnan Menderes And Community Centers*" written by Asst. Prof. Dr. Müslime Güneş. Cyprus the most important issue in foreign policy of Democratic Party period and "*A Profile Glance At 6/7 Event In Turkey In The Light Of Cyprus Issue*" evaluating the process is written by Assoc. Prof. Dr. Ulvi Keser who is the one of our continuous authors. Our last article, "*A Refundable Credit Attempt for Convicts of Izmir in 1956*", evaluating an incident at the period of Democratic Party is written by Asst. Prof. Dr. Ahmet Mehmetefendioğlu and Necip Gürel. Thus, in four successive articles, not only the specific sections of a political era come forward, but at the same time the events behind the scenes of this process are revealed.

In this volume we give place to the translation of J. Holland Rose's paper which is "*Great Britain and the Eastern Question*" translated by Res. Asst. Taner Bulut.

There are also two introduction papers. First of all is about "*İzmir Economy in the Early Republican Epoch (1923-1938)*" written by Dr. Bülent Durgun; the other one is about "*History Theft*" by Jack Goody. The first book has a special feature that this doctoral dissertation written in our institute was published as a book. The book also exhibits many data about the early years of the Republic in İzmir. This important study is introduced by Dr. Fevzi Çakmak. Promotion letter of the second translation of the book is written by Hasan Gürkan.

Index parts of our journal's first 10 volumes were prepared by Asst. Prof. Dr. Mehmet Emin Elmacı and published in the journal's 11th volume. We consider the 25th volume of our journal in your hands as an important turning point in its life in the next few years. For this reason, again, by creating mass index of 25 volumes Asst. Prof. Dr. Mehmet Emin Elmacı in his study showed the journal's all accumulations lying from the past to today. So we have put an important reference source in front of readers and researchers who want to take advantages from our journal.

Many people have contributed to the publication of the journal: the authors, referees, workers who made the work of correction until the publication of the journal; by many people's contributions our journal can be published. We are grateful to all the contribution owners.

For this reason, as the editors of the journal, we feel indebted on behalf of our institute to thanks those who have contributed.

See you on the next volume...

Asst. Prof. Dr. Alev GÖZCÜ

Dr. Fevzi ÇAKMAK